

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szőcshényi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli pauszok
valamint a lap szerkesztéséről és a
minden közlemények ide intézendők.

Hírdetetlen levelek csak ismert kzeketől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidéki postán küldve	
Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábspeltisor egyszeri beiktatásért 50k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilatkozat 4 hasábspeltisorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló hirdetésnek 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Kedd Junius 4.

110. szám.

In vino veritas.

Most már mindenki tudja tisztán és világosan, a minden oroszok czárja a saját legmagasabb személyében, minden esetre szintén legmagasabb borral telt pohár mellett kinyilatkozta, hogy Oroszországnak csak egyetlen hű és őszinte barátja van és ez a fekete hegycsúcsok fejedelme, Njegos Petrovics Nikolaus.

Borban van az igazság; kétségtelen, hogy III. Sándor czár felköszöntője az ő benső, szívében gyökerező meggyőződésének adott kifejezést és semmiestre sincs a vidám asztali hangulat túlaradásában vizalasztott, a józan s higgadt, megfontolást ki nem álló szólásmóddal do'gunk.

Ha a czár azt mondja, hogy Oroszországnak nincs más őszinte és hű barátja, mint Nikita fejedeleme, ugy ez mindenesetre igaz; mert ha lett volna is az északi birodalomnak még más oly hű és őszinte barátja, mint a montenegrói, a czárnak ez a felköszöntője szükségképen elidegenítette volna, főleg mivel azt egész tünnetőleg még a „Reichsbote“-ban is közzétette.

A felköszöntő e szerint nem csupán azt jelenti, a mit mond, hanem azonfelül még azt is, hogy a czár más „egyetlen“ barátokat Nikitán kívül egyáltalán nem is kíván.

Ha ez a nyolczvan millió orosznak jó, bizonyára nekünk is jó lehet; de önkénytelenül is kérdeznünk kell önmagunktól: egyeduralgójának ily vélekedése és meggyőződése mellett miként üzhet Oroszország provokató politikát, a Francia országgal való kettősítés által mint idézheti elő Németország roszhangulatát és a Hitrovok és Persiánik különös üzemei által Bukarestben és Belgrádban miként tudja éppenséggel kihívni Ausztria-Magyarország bizalmatlanságát.

Ha az embernek nincs más őszinte és hű barátja, mint az összes balkán szuverének legkisebbike és ha a birodalom belsejében folyton a nihilista rémek

kísértenek, akkor már mégis csak ovatosabban kellene bánni a szikrával a Vogasek és a Balkán félsziget melletti puszkaporos hordók körül.

Bécsben mint a „Pester Correspondenz“ jelenti, — az első pillanathon igen frapírozva voltak a czár toasztja által, s az nem keltett örvendetes hatást. Érettebb megfontolás után azonban az eset világosabb oldalát ragadták meg s a császári felköszöntőt annak vették, a mi tényleg, t. i. szóbeli testimonium pauertatis, melyet birodalma részére állított ki a czár.

Oroszország imponált addig, a míg titokzatos hallgatásba burkolódott s nem közölte nézetét a szövetségek felől: a hallgatagság leple alatt a legveszedelmesebb támadási és védelmi fegyvereket lehetett elrejtve gondolni; most már tudjuk, hogy Oroszországnak csak és csak Nikita az egyetlen hű és őszinte barátja föllebbent a titok s tudjuk, hogy a hallgatás mögött nem rejtett más, mint álljtság és bátortanúság.

A királyi tábla decentralisálása és Temesvár városa. Temesvár városának számos tagból álló küldöttsége jelent tegnap meg a képviselőházban, hogy Tisza Kálmán és Szilágyi Dezső igazságügyminiszternél tisztelegjenek, kérve őket, hogy a királyi táblák terve vett decentralisatiója alkalmával Temesvár városát, mint Magyarország dél vidékének központját a felállítandó fő törvényeszek egyikének székhelyül praedestinálják. A küldöttség, melynek Temesvárról vezetői Molnár Viktor főispán és Telbisz Károly polgármester voltak, a vezetőkön kívül még 15 tagból állott. A küldöttséghez csatlakoztak Magyarország déli részének összes országgyűlési képviselői is. A küldöttség először Szilágyi Dezső igazságügyminiszternél tisztelegett, hol Molnár Viktor főispán mutatta be a küldöttséget. Telbisz polgármester üdvözlő beszédére, melyben főleg Temesvár városa jelentőségét fejtegette a nemzetiségek lakta vidéken, a miniszter a következőket válaszolta: „T. uraim! igen helyesen mondtátok szónokok, hogy a fő törvényeszek székhelyeinek meghatározásánál, melyre nézve szakas előkészületek tetettek és semmi megállapodás és elhatározás nincs, melyre nézve tehát határozott nyilatkozatot éppen ezért nem tehetek, a helyi érdekek figyelembe veendőek. Ezen figyelembe vétel mellett is azonban két fő szempont az irányadó: az országos érdekek és az igazságszolgálati érdekek. Ismétlem, hogy meg most határozott nyilatkozatot nem tehetek, de ígérem, hogy minden szempontot lelkiismeretesen figyelembe veszek. Tekintettel a nagy és súlyos megterhelhetésre, mely az országot a reform keresztülvitelénél, igen helyesen tették az ajánlatot mára szék helyek kapcsoltában levő kétségtelen előnyökre való tekintettel is, hogy az elhelyezésre szolgáló épületeket felajánlották. Legyenek meggyőződve, hogy kötelességemhez híven, illő jóakarattal leszek ügyük iránt.“ (Hosszas éljenzés.) Ezután a miniszter a küldöttség tagjaival a képviselőházi büfethez ment, hol velük hosszasan és nagy érdeklődéssel társalgott. Miután a miniszterelnök a képviselőházban beszédét befejezte volt, a küldöttség tagjai hozzá siettek tisztelgésre. Molnár Viktor főispán a küldöttség minden tagját bemutatva, mire Telbisz Károly polgármester tartotta meg beszédét, melyben említette a buzgalmat, melylyel Temesvár a magyar állami intézmények iránti tiszteletben a déli országrész elé példát adni mindig igyekezett. Tisza Kálmán miniszterelnök válasza így hangzik: „Magam részéről kijelentem, hogy Temesvár város fontosságát a közügyek terén és helyzetének jelentőségét ismerem s ezeket a tábla decentralisatiójának eszközésével fontolóra veszem. Igéretet, miután a kijelölt szék helyek kombinatiója még nem történt meg, nem tehetek; de ismétlem, hogy városuk helyzetének fontosságát eismerve, mindazokat, a mik kérvényekben felsorolva vannak, komoly figyelembe fogom venni.“ Hosszan tartó lelkes éljenzés fogadta a miniszterelnök szavait s a küldöttség, az adott válaszokkal megelégedetten, lelkes hangulatban hagyta el a képviselőházat.

Országgyűlés.

Budapest, junius 3.

A képviselőház, mai ülésében a költségvetési törvényjavaslatot tárgyalta. Hegedűs Sándor előadó bevezető beszédében, Irányi Dániel a kormányelnök régebbi nyilatkozataira, a katonai büntető törvénykönyvre, választási visszaélésekre, Bosznia-Hercegovinára és egyebekre

hanem elkülönítik egy körülkerített legelőn, míg a gazdájuk értik jön. Véréngzés, gyilkosság híréből sem ismerős itten.

Az állategészségügyéről három veterinarus orvos gondoskodik. Kettő folyton a pusztát járja; a főorvos az állatgyógyintézetet kezeli. Az is egy szabályszerűleg alkotott épület, külön kórházakkal a külsőleg megcsült és a belbajban, meg a borbajban synyoló állatok számára. Most is tele vannak a kórházak. Ott láttam, a mit eddig kivihetetlennek hittem, egy meggyógyult csikót, melynek lába kettő törött s szerencsésen összeforrasztották.

A főorvos kezelése alatt van az állatgyógyászati patika is, teljesen felszerelve s ugyan ő kezeli az elővigyázati intézkedéseket. Az a rengeteg számu állat, a mely kora tavaszszal a Hortobágyra kijön, — mind egyenként ő általa vizsgáltatik meg s csak az ő általa kiadott bizonyítvány mellett lesz befogadva a legelőre. Beteg állatot rögtön fel kell hajtani a kórházba; elhullottat azonnal feljeleníteni, — s csak a kiküldött orvos boncollele után szabad eltemetni a marhatemetőbe. Ezzel lehetetlennek van téve, hogy valamelyik pásztor a gazdájának az állat bőrével számoljon be, a minak a húsát maga használta fel, a hogy hajdan divott; a mikor megtörtént, hogy az egész Hortobágyon sehol sem volt marhadög, csak a Markovics görögnek a marhai hullottak egyre-másra. Ez most lehetetlen.

A máti pusztán van végül Debreczen városnak két legnagyobb kincse; a törzsgulyája és a törzsménes. Amannak a tehenei igazán akkorak, mint egy bölény; emez most legújában gazdagítva lett két pompás „Nonius“ csodórral a kisbéri állami méntelepből. Ezek tartják fel és nemestik az országos hírbekillő debreczeni ló és marha állományt. A

kiterjeszkedő beszédében megtagadva a költségvetés megszavazását, ez irányban, pártja tüntető helyeslései közt határozati javaslatot terjesztett be. E beszéd alatt Károlyi Gábor grófot, qualifiálhatlan közbeszólásai miatt elnök rendreutasította.

Tisza a miniszterelnök kitűnően sikerült, tárgyilagos replicában felelt meg Irányi és Károlyi vádjaira s kiemelte, hogy a pártzenvedély képtelenné teszi az ellenzék szónokait az igazságos ítéletre s a pártzenvedély feketé hályogjában szenvednek. A többség lelkes éljenzéssel fogadta a miniszterelnök határozatos és egyuttal minden vádaskodásra részletesen kiterjedő replicáját. Tisza beszéde alatt az ellenzék némely furiosói ismét elkezdtek, közmegebotránykozásra, — a hoch kiátásokat. Károlyi Gábor pedig, otrombaságai miatt másodsor is rendreutasítá az elnök.

Herman Ottó bevallja, hogy belőle nemcsak az ellenfél, de a gyűlölt ember is szól Tisza ellen, ebből a tenorból beszélt végig, főképp a miniszterelnököt támadva cynicus kiméletlenséggel. Őt percznyi szünet után Orbán Balázs mondá el dörgedelmes szólamait, mire Holló szintén a költségvetés megszavazása ellen nyilatkozva, nagy általánosságokban tartott vádakkal dobálózott a kormány ellen, minő péld. hogy 14 év alatt nem tette az országot modernné, rendezetté, hatalmassá, elítélte a kormány egész irányát s nagy hevében a ház tagjait „tisztelt polgár társaknak“ titulálva, mi által elárlá beazédnek egész jellegét, mely nem volt más, mint kortesbeszéd.

A vita, melyre még 5 szónok van felírva, félbeszakítatván, Szilágyi Dezső felelt Csator interpellációjára a naszódi államjavak iránt. A ház a miniszter választát tudomásul vette.

Tisza Kálmán Bécsben.

Bécsből, tegnapi kelettel írják a „Pester Correspondenz“-nek:

A magyar miniszterelnök néhány óráig az osztrák fő- és székvárosban tartózkodott, de e rövid idő alatt ily munkaprogrammot abszolvál, mely fölér bizonyos százhúsok és mindent jobban tudók egész esztendei tevékenységével.

Az a miniszterelnök volt ez kinek sастekintetével nemcsak Magyarország, hanem az egész monarchia állami életének egész mezejét át kell tekintenie s kinek föl-

gulyát is, a ménest is télire behajtják a városi istállókba; de itt is elvannak látva tágas, szilárd szárnyékokkal.

A hortobágyi pusztán, mondhatom, oly rend és ügyelet van, hogy tanulhatna belőle egy vármegye.

A mi nagybecsült gazdáink Nánássy Ferenc és Rab László tanácsosok, meg a derék főbiztosunk olyan jól beosztották a számunkra röviden kimért napok minden óráit, hogy mindent megismerhetünk, a mt csak a Hortobágy különlegessége.

Csak egy volt még hátra, egy forgószeles, zivatar a pusztán. Ez a kivánságunk is be lett töltve.

Megmondta már azt a máti pusztán a számadó gulyás, mikor a napfelkeltét néztük, hogy „a mikor fölkelő nap így változtatja az orezáját, az nap délután mindig zivatart várhatni; a gulyát nem szabad a szélfogótól messze eresztetni.“ Es csakugyan megjött. A pásztorok időjólata nem csal.

Ebéd után, három óra tájékor, a mint a nagy hídról néztük a fenséges tájképet, egyszerre csak összepakolta a sátorát a délibáb s ügyes szinigazgató módjára, buscuelőadás nélkül eltűnt. Nádudvar felől bakacsinszüté kárpit vonult fel az égre; nem sokóra valamit fehér oszlop kezdte a fejét felemelni e sötét-kék felhő alatt, mely egyre magasabba tolakodott fel, lába alatt csak ugy porzott a talaj, mintha lángolt volna. Ott jön a szél menyasszonya! Nap süt és eső esik. „Az ördög most veri a feleségét!“

A nagy hídtól a vendégfogó alig több kétszáz lépésnél, de mire bejutottunk, már ott volt a fergeget. Olyan gyorsan tud az végig táncolni ezen a sarka parketten. A felkavart szikpor fellege egymás után takarta el a karámokat s szűkebbre vonta a látkört.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A Hortobágy

Vázlat

Jókai Mórtól.

(Folyt. és vége.)

A máti pusztá — Practikus berendezés. — Allat-ispitály és patika. — Nincs már szegény legény. — A becsület a pusztán. — Rend a mi van, de nem látszik. — Fergeget, forgószél a pusztán. — A Hortobágy jövője. — Két edoma.)

Kifogyhatatlan a hortobágyi pusztá kőltészete, de érdekes annak a prózája is.

Az ingó vagyon, a mely a pusztán gyparapszik, közel öt millió forintot képvisel, s felülmúlja a földterület értékét. Ha barázdákra hasogatnák, gabonával bevetnék az egész Hortobágyot, nem hozna oly jövedelmet, mint a három tenyésztés által. Az is bizonytalan jövedelem volna: a „Sziket“ meg nem hódítja semmi tudomány. Így is azt mondja a hortobágyi gazda, hogy „két uristen két ide: az egyik, a ki üntözte a pusztát, a másik, a ki felszárította.“

S ennek a sajtószéri, helyi viszonyokhoz kötött gazdálkodásnak meg van a maga értelmi apparátusa, mely a tapasztalat százados hagyományából kifejlődve, az új korszerű javításai párosult.

Az ohati pusztát kivéve, mely egy öt-ezer holdból álló terület, s mely két bécsi vállalkozónak van bérbe adva, a kik ott már közel ezer embert telepítettek meg, s azok gyermekeik számára iskolát állítottak fel, — melyet száznegyven gyermek látogat, a töb-

bi egész Hortobágyon maga a városi tanács gazdálkodik.*)

A jószágigazgatást egy városi tanácsos viszi, a közbeesülésben álló, széles ismeretű, derék Rab László; ki maga ott tartja a főhadiszállását a hortobágyi csárdában; — az egész gazdaságra felügyel. — A gazdaság egész statisticáját, — a puszták történetét a kis nyíjában hordja, s a vendégek a pusztalátogatók számára még házi patikát is tart.

A nagy csárdától óranegyednyi távolban, tul a hidon, a folyam mentében látjuk emelkedni a máti pusztá halmát. Ez egy termékeny fensík, melynek televényes talaján már szántott dűlőket is találunk s egy gazdag kaszát, mely a nemes fajmészek és gulyák ellátására szolgál.

E rendszeren mivel fensíkon találjuk a tisztá lakok csoportját. Biztosi lak, orvosok háza, állatgyógyintézet, mind szilárd téglapépületek; körülöttük ültetett park, gyümölcsös kert, rózsaliget, konyhakert, minden ház számára külön jépince; mivel emberek igényeinek megfelelő kényelem mindenitt.

A főbiztos, a két „mezőbíró“-jával képezi a közigazgatást, a rendintartás közegét. Fegyveres esendőröknek itten tanyájuk nincs. És öt év óta nem volt egyetlen egy tolvajlasi eset sem a hortobágyi pusztán, a hol útvenezzer darab állat legel.

Ellenben számtalan az eset, hogy más unnan futnak ide bitang állatok. Azokat rögtön elfojják, összekeveredni nem engedik;

*) Az Ohat — helyreigazítás kép megjegyezzük nem öt ezer, hanem 9745 kat. hold területű; s ebből nem bécsi, hanem egy debreczeni és három sároni testvérnk 7918 hold van bérbe adva. A pusztán levő két iskolát nem a bérők, hanem a városi hatóság állította és a bérők hozzájárulásával tartja fel. — Az idén a város saját költségén épített ott új iskolát.

adatok meghatározni s dirigálni Magyarországot politikájának általános irányát. Csak most tudunk ki, hogy mily bücs volt az a sokat tapasztalt királytól, midőn kívánta, hogy tegye le Tisza a külön reszortvezetéseket terhet és elégedjék meg az általános szellemi vezetéssel: erre magára kell egy egész ember s még egy Tisza Kálmánnak is majdnem emberfeletti munkarejét és eszelevesi képességét igényli.

Az ide érkezett magyar miniszterelnök utja és mindenekelőtt természetesen a császár és király ő felségéhez vezette, ki nemcsak Magyarország folyó ügyeiről akarta a miniszterelnök előterjesztését hallani, — hanem nézetét és tanácsát is akarja hallani a monarchia legmagasabb érdekeit érintő ügyekben, mert a korona bizalma a vezető magyar államférfihez épp oly messze terjed, mint törhetlen. És ő felesége ezáltal is kiválóan kegyesnek mutatkozott Tisza előtt. Ezután gróf Kálnokyval konferált a magyar miniszterelnök. Mindenekelőtt természetesen a delegáció üléseiről. Ez június 22-én okvetlen megnyitattik. Reménylik, hogy a magyar országgyűlés az elintézés végett még előtte fekvő munkálatokat akkorra elintézi, azaz az elintézés, — a mit különben nem hisznek, — ismét okvetlenkednek s a tanácskozással mesterségesen kinyújtandó, akkor vagy megszakítják a pensumot, vagy pedig a delegáció tagjai nélkül folytatják a tanácskozással s őket csak szavazásra hívják Budapestre. Az utóbb említett segédeszközökhez nem nyulnának szívesen, mivel, mint Tisza miniszterelnök itt hangsúlyozta, Magyarország tart arra, hogy országgyűlés és delegáció, főleg ha az utóbbi Bécsben ülés, elválasztva marsiroztatassanak.

Fontosak és jelentőségek a szerbiai események. Nem titkolják, hogy ott az állapotok igen aggasztó lendületeket és rázkódásokat mutatnak fel; nem is volt hiány barát-ságok oldalról jövő jelentésekben, melyek azt állítják, hogy a beigrádi véres zavargásokat nem gonosz véletlenek, hanem jól megfontolt rendszeres tervnek kell tulajdonítani: okot akartak teremteni arra, hogy az Ausztria Magyarország iránti barátságos érdekeit halálosan találják, alaposan megsemmisítsék. Bármit legyen, a kormány, a külügy miniszter a legteljesebb egyetértésben Ausztria és Magyarország miniszterelnökeivel, tanthathatlanul ragaszkodik ahoz a programhoz, melyet a Balkán államokkal szemben már évek előtt fixiroztak és mindig skrupulózusan betartottak: Semmiféle ürügy alatt nem avatkozunk azok belügyeibe. Passivitásunk sem micsetre sem megy oly messze, hogy a határozott anarchiát is szótlanul nézünk, vagy éppen tünnök, hogy méltóságunk és közvetlen érdekeink megsértetnek, jaj annak az államnak, mely ilyenre vállalkozni bátorodnék, maga ellen provokálna önmagát egész hatalmát s megérezné büntető karunk szétzuzó súlyát.

Kálnoky és Tisza közt e tekintetben a legtekélyesebb egyetértés uralkodik a legesélyesebb részletig, ez tényleg is határozottan be fog bizonyulni a delegációk tárgyalásának folyamán, esetleg, ha Tisza magyar miniszterelnököt a monarchiának a szerb eseményekkel szemben követendő magatartása felől interpellálnák a magyar képviselőházban, — előbb is.

Financiális ügyekkel Tisza ez alkalommal Bécsben nem fogalkozott, a Rothschild-csoport tagjaival nem érintkezett. Egyrészt teljesen és kizárólag átengedi az általa oly

És ekkor a hiden keresztül jött sebesen ügetve egy csikós. Meg sem állt a csárda előtt, pedig látta a közelgő fergeteget; szemére nyomta a kalapját, két vállára vetette a tulipántos szűrét s neki vágatott a menydörgő zivatarnak. Gyönyörű látvány volt! A mint ezt a viharral daczoló lovas eltakarta a szembejövő porfelleg és zápor kárpítja.

Az volt a szélvész! A debreczeni uton sorszáma törölte ki az akácfákat. De nem tartott tovább félóránál. A mint kitombolta magát, megint csendes idő lett, kisütött a nap, millió esősepp ragyogott faleveleken fűszálakon.

Kerestük a lovas, kit a zivatar eltakarta. Az már akkor hetedhét országban túljárt.

Az alatt, a míg a vihar tartott, a benünket szívesen fogadott városi urakkal, ősi szokás szerint adomáztunk.

szerencsésen megkezdett sanatórium folytatását Wekerle fényesen kipróbált kezének, a ki már abban az időben is, mikor Tisza vezette a pénzügyeket, az ő szelleméből való szellem és szakavatott Egéria volt; másrészt a csoport a szanalási műből reá eső részt, a konversiót, oly összehasonlíthatlan biztossággal, ügyességgel és loyaltással vezeti, hogy a magyar kormány részéről való beavatkozás, ösztökélés, nógatás tökéletesen felesleges.

Teljes lehetetlenség, hogy valaki előzenyebb, szolgálkészebb legyen, mint a minónék a csoport bizonyult Magyarországot irányában: már ma minden szükséges eszközt készen tart arra, hogy mindazokat a pénzügyi műveleteket, melyeket Magyarország még keresztül vinni akar, a legsimább, a legenyesebb pályára vigye, azoknak legsikerebb, az országra legprofitábilisebb keresztül vitelét is lehetővé tegye.

A csoport Pallavicini Ede ögróf személyében mindenesetre egy oly vezető tagot bír, mely tag, bár fáradhatlan gondoskodással örködik is bankja érdekei felett, e mellett azonban soha, egy pillanatra sem feleli a haza érdekeit.

Uj utcái járdák

Debreczen, június 3-án

—r. A járdákra vonatkozó közgyűlésileg megállapított szabály a belügyminiszteriumtól már jóváhagyólag visszaérkezvén, megjött az ideje három utcára nézve ama szabályt végre is hajtani. — Multkor a „Debreczeni Ellenőr“-ben a készitendő járdák iránt megjelent cikkben kifejezett nézeteket teljesen osztom, hogy t. i. egy a város, mint az egyes háztulajdonosok anyagi érdekeire fog szolgálni az, ha a kifizített három utcán a járdákat nem darabonként és bizonyos ciklusra beosztva vennék munkába, hanem készitենék el azokat mindhárom utcán a folyó nyáron és csak a fizetések osztatnának be a vállalkozóval 3 évre.

Ez idő szerint tudtukkal négy vállalkozó gyár versenyez ezen munkára, t. i. a neuchateli asphaltpyár, a magyar asphaltpyár, a cementgyár, és a Drasche-féle budapesti keramitgyár. Az első, t. i. a „neuchateli“ pár év előtt a piacot látta el járdával, annak előnyeit és hátrányait azóta megismerhettük és e sorok írója csak egy kifogással él ezen vállalat munkája ellen, hogy t. i. méreg drága, és hogy ugy alkudott meg annak idejében a várossal, mint a ki egyedárusággal bír.

A másik gyárnak, a „magyar“ a kis van itt nálunk mintajárdája a Széchenyi-utcán a Berger ház előtt; négy-öt év óta áll fenn ezen kis mintajárda, azóta minden legkisebb igazítás nélkül tökéletesen megtartotta első állapotát és azzal az előnnyel mindenesetre bír a másik versenyző anyaggal szemben, hogy igen lényegesen olcsóbbnak állítják.

A cementgyár járdáját ösmérjük a takarékpénztár háza előtti kísérletről; ez nagy tetszésnek örvendett közvetlen a készítése után egyrészt a tetszetős külső formája és másrészt a róla hirsztelt roppant jutányossága miatt. Ezen lelkesedésnek mondható vélemények azonban kissé leültek, mióta tudva lett, hogy ilyen járdával az egy Szolnokon kívül még eddig sehol sem próbálkoztak s eméltogva mi a vállalkozónak magának ugyszóván kísérleti tárgya lenniék; mióta Budapest városa azon indokkal zárta ki a versenytől, hogy állandósága nincsen

nem tud megfelelni. Csodálkozását fejezé ki a fölött, hogy itt a puszták városában, az ösmagyarok igaz törz-e között, ennyiféle nyelvet értenek correctül!

„Hja! Minálunk a ki „akar“ előre menni, ez mehet előre.“

Ez az első anekdota. Ez meg a második: Volt Debreczenben egy hivatalnál fogva nagy tiszteletű alak: a kire, bár a nevé nem mondom meg, mégis mindenki rá fog ismerni. Ez egyszer elment a diákok exarénére, mikor éppen a német grammatikából nyakgatták őket. Egy diákról azt mondta a tanár: „ez a korhely egy szót sem tud németül.“ — „Dehogyan nem tud“, — mondá a nagyérdemű vizitátor: „gyere ide csak fiam, majd én examináljak meg.“

Maga a főtisztelendő ur tudott németül: t. i. hogy két szót tudott: az egyik volt hogy „Pferd“, — a másik meg az, hogy „Mensch.“

„Hát mond csak fiam, mit tesz az magyarul, hogy „Pferd“? A diák bátran felelé: „Ló!“ — Nagyon jól van! Hát azt megtudnád e mondani, hogyan mondja a német, hogy „ember“? — A diák tudta „Mensch!“ — Nagyon jól van fiam. Szekeres! tudsz te jól németül! Eminentíát kell neki adni.

„Hja! minálunk a ki pedig „hátra“ akar menni, az pedig mehet hátra.“

Alá is ut fel is ut! Ebben nekünk senki sem paranesol.

Azaz, a ki a szabadságot adta az embernek, ést is adott hozzá, hogy tudjon vele élni s jutott ebből a magyarnak is bőven. — S a kinek nem jutott, arra azt mondja a magyar, hogy annál jobb; mert nem vesződik vele.“

még kipróbálva és mióta továbbá az anyag porlékonynak látszik és azért talán tartós lehet ily járdá egy vízvezetékekkel bíró városban, a hol nyáron többször naponta meglocsolatnák — azonban nálunk hamar tönkre mehetne! De mindezen hátrányokhoz jár most még az is, hogy — mint hírlík — ezen járdá faj nem is olcsóbb az asphaltnál vagy más megbízhatóbb anyagnál.

Végre egy negyedik versenyző a Drasche féle Keramitgyár is lépett most már a sikra és a piacoz az Aron Miksa féle ház előtt és a népkert előtt mintajárdákat készitett. Korai dolognak talán ezen járdá-fajról nyilatkozni, ha csak annyiban nem, hogy Budapestben terjedésben van és hogy az anyagról magáról és tartósságáról tudományos kísérletek azt igazolták, hogy a gránitnál is sokkal keményebb és ellentállóbb.

Van tehát mibe választanunk, csak aztán jól is válasszunk! — A közönség ezen kérdés eldöntését nagyobb érdeklőséggel kíséri, mint más városi építkezésre vonatkozót, mert a járdák előállításánál háztulajdonosi minőségben anyagilag is érdekelve van; mivel pedig ezen okokból a kérdés városszerző beszéd tárgyát képezi, és kiki ösztönzött az egyik vagy a másik rendszer iránt indokolva nyilvánítani szereti, ezélszerű lenne ha egy részt azon bizottság, mely hivatalosan a kérdés fölött határozni, a dolog állását nem hivatalos titokként örizné hanem kellő uton köztudomássá tenné — míg másrészt a közönség is azon uton tenné meg észrevételeit és indokolná ohajtását. — Ezzel mind a kettő — a bizottság is, a közönség is — tájékozást nyerne és egyetértve találkoznának azon határozatban, hogy: „győzzön a jobb“!

Képviselő választási mozgalom Debreczenben.

Tisztelt polgártársaim!

A debreczeni II. választó kerületi szabadelvű párti választó polgárok, folyó június hó 2-án tartott képviselőjelölő közgyűlésének határozata folytán, Dr. Csiky Kálmán urat, a közgyűlés által egyhangulag történt kijelöléséről értesítvén, tőle az alábbi választ kaptam, a melyet is van szerencsém tisztelt polgártársaimnak ez uton azon meggyőződéssel tudomására hozni, hogy az igen tisztelt képviselőjelölt ur programbeszédét megtartásának idejét a párt intező bizottsága még meg nem határozván, a kifizendő határidőt, ugyanezen uton lesz szerencsém annak idejében tisztelt polgártársaimnak tudomására juttatni.

FRÁTER IMRE elnök.

Tekintetes Pártelnök ur!

Mélyen tisztelt Uram! Ez órában vettem mélyen tisztelt Pártelnök urnak becses levélét, melyben tudósítani méltóztatik, hogy Debreczen város II. választó kerületének szabadelvű pártja e. f. hó 2-ik napján tartott közgyűlé-

¹⁾ Rendőri utasítás folytán itt is loeselni kell reggel este. — (Szerk.)

Orosz életképek. Patru S. után oroszból.

Práviaonka örökösé.

(Vége.) A kastélyból a hosszas formások befejeztével egyenesen hozzá hajtottam. Csakugyan az ágyban feküdt, de az előtte álló vutkis palack és egész valója arról tettek tanúságot, hogy betegsége miatt bátran felkelhetett volna.

Nos Iván Ivanovics — kezdém mosolygva — megengedett, hogy Práviaonkán maradjak?

— O barin, boesáss meg, de nem tehetem másként, én —

— Sebagy öreg — szakítam félbe a hebegő iszpravníkot — talán jobb volt, — hogy így történt. A ki az Urban bizik, nem csalódik.

E szavak után szívélyesen eloucsuzva haza mentem.

Másnap csengős troika hajtott a kastély udvarába.

Nem tudtam elgondolni, ki legyen a hivatali vendég, és kiváncsian vártam, míg udvarmesterem ünneplés hangou Sestakov Mária Valerianovna asszonyág ő exzellenziáját vagyis kedves emlékk nagynénemet — be nem jelentette.

Mondhatom, hogy inkább a szentpétervári patriarcha látogatására lettem volna elkészülve, kit ugyan soha életemben nem láttam. De hogy az előzmények után keresztanyám hozzám, kit udvarából kilöketett, Práviaonkára merjen jönni, azt még álomban sem hittem volna. Az első pillanatban azt akartam neki kiizenni, hogy nem vagyok itt-hon, de boldogult atyám szelid azeza tünt fel ekkor szemem előtt.

Hiszem édes testvére volt, az ő, de csak is az ő kedveért legyen minden felejtve.

sében egyhangu határozattal engem jelölt ki az üresedésbe jött képviselői állásra.

Bárbonnan jönne is polgártársaim ily megtisztelő bizodalmanak nyilvánulása: kedves volna az előttem. De sokszoros éreket és becses tulajdonitok e bizodalomnak akkor, midőn Debreczennek, ifju korom nevelő anyjának, polgárai nyujtják azt felém.

Örömmel és büszkeséggel fogadom tehát el a jelöltséget, és kérem Önt mélyen tisztelt Pártelnök ur. méltóztassék addig is, míg azt magam személyesen és élő szóval tehetem, a párt tisztelt tagjainak hálás köszönetem kifejezését tudomásukra juttatni.

Méltóztassék egyszersmind intézkedni az iránt, hogy mely napra kívánja a tisztelt szabadelvű párt, programbeszédem megtartása végett, körében való megjelenésemet.

Fogadják Tekintetességgel kitünő tiszteletem kijelentését, melylyel maradtam Budapest, 1889. június hó 3-ikán, mélyen tisztelt Pártelnök úrnak

alázatos szolgálja

Dr. Csiky Kálmán.

Napi hírek.

— Gróf Dégenfeld Lajos városunk II. választó kerületének országgyűlési képviselője képviselői állásáról lemondott. — A képviselőház elnöke a lemondó levelet tegnap mutatta be az országgyűlésnek. A lemondás tudomásul vétetett és a ház elnöke felhatalmaztatott az új választás elrendelésére.

— Csokonai sírjára legközelebbi kimutatásom óta a következő adományok jutottak kezembe: Pájer Irén k. a. gyűjt. 2 frt 60 kr. Orosz István ur 1 frt, Csanak József ur 3 frt, V. Szabó Anna k. a. gyűjt. 3 frt, Horváth Erzsike k. a. gyűjt. 12 frt 60 kr, Veressy Ida k. a. gyűjt. 5 frt, Tüdös Erzsike k. a. gyűjt. 5 frt, összesen 32 frt 20 kr. — Az eddig nyugtázott 236 forint 59 kr ezzel 268 frt 79 krra emelkedett. Ez alkalommal egyszersmind a bizottság nevében tisztelettel kérem t. gyűjtőinket, hogy a még kintlevő ivket lehetőleg folyó június hó 20-áig sziveskedjenek alulírotthoz visszatartni. Debreczen, 1889. június 4-én. Szabolcska Mihály.

— A kollégiumi ifjúság munkálkodása. Megjelent a debreczeni „Hittanszaki Önképző Társulat“ által kiadott „Közönség“ 6-7. száma, — következő tartalommal: Az unitarizmus előállása és megszilárdulása hazánkban. Kazay Gyula 4 th. — A levágott fű (költe-mény) Csányi Benjamin 3 th. — A zsidókhöz írt levél az alexandriai iskolához való viszonyában, Syrigambus. — Szegeói Kis István. — k. — Medgyesi Pál. Pokoly József 4 th. — Oratoriumi szemle. Kassay Béla, Tóth József és Kazay Gyula. — Vegyes közlemények.

— Gyászjelentés. Bánóczy Lajos és neje szomorodott szívvel tudják kedves leányuknak G. z. ell. n. a. k. 9 éves korában, agylobban történt csendes elhunytát. A kedves

— Ugyan kérem kedves nénemasszony — kezdém udvariasan mosolygva — mire való ez a szeremónia? Tessék beszélni. Régen nem volt szerencsém. Ezelőtt néhány évvel Szent-Pétervárott tiszteletemet akartam tenni, de nem tetszett otthon lenni, nekem pedig sürgős dolgaim lévén, a mennyiben a fővárosból el akartak toloncolni, nem jöhettem meg egyszer. Hogy s mint szolgálg egészségé? látom, jól; no ennek nagyon örülök. Hej Nicolai — hamar jó tüzet ő excellentiája szokott lakosztályába

Az öreg asszony, ki alkalmasint más fogadtatásra volt elkészülve, szótlanul egy karszéke dől és hangos zokogásba tört ki, benső megaláztatásának fájdalomát nem tudva többé elfojtani. Kibékültünk, csendesen sirva mindketten, midőn atyám arczképére estek szemek. Hibáját jóvá tenni akarván, azért jött utánam, hogy tudomra adhassa, miszerint összes roppant terjedelmű birtokait még életében reám ruházta, csupán azt kérve ki magának, hogy hátralévő napjait Práviaonkán töthesse, hol egykor bölcsője állott.

Magától értetődik, hogy kívánságát még akkor is örömmel teljesitettem volna, ha más örökössei maradtak volna.

A Balkánban kapott sebeim miatt a további tetteles szolgálatra egyelőre alkalmatlanul lettem ugyan, de remélem, hogy azon este, ha hazámat bármely ellenség ellen kellend védeni, ismét sikra fogok szállhatni.

Odesszai barátaimat, kiknek első sorban köszönhettem, hogy bizonytalan csavargó élet helyett a katonai pályára léptem, meglátogattam. Szerencsém hire akkor már hozzájuk is elérkezett. Már boldog családapák voltak, és midőn vígan poharazva a szentpétervári első találkozást emlegettük, alig hiszem, hogy nálunknál elégedettebb emberek lettek volna az egész orosz birodalomban.

Meghívás.

A debreczeni
„Ipargyesületi takarékné és Hitelintézet“
t. cz. részvényesei
a folyó 1889. évi Junius hó 20-ik napján,
délelőtt 10 órakor a társulat üzleti helyiségében (Csapó-utca 335. sz.)
megtartandó

rendkívüli közgyűlésre

azon figyelemmel, hogy hivatnak meg, hogy szavazati jog gyakorlására csak oly részvényesek jogosítvák, kiknek nevei a közgyűlés előtt legalább 30 nappal a részvénykönyvbe bevezetve vannak.

Tárgy: zálogház felállítás.
Debreczen, 1889. Junius 1. **Az igazgatóság.**

Szent-Királyi és Kalenda Debreczen.
Padlózatok számára:
Keil Alajos

Padlózat-fénymázát

Bécsből

mint legkiválóbb mázó-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó, szép fényes és tartós, — 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr.
— 1 kis „ „ „ 68 „

Keil Alajos Bécsből,
Viaszk-kenőcsét

mint legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szert kemény padló számára, —
1 köcsög ára 60 kr.
legmelegebben ajánlja

Szent-Királyi és Kalenda.

DEBRECZENBEN, a város háza épületében.
Megrendelések olyan helyekről a hol raktárak nincsenek Alois Keil, Wien IV.
Ressehgasse 5. gyári raktárunkban intézendők. Egy 5 kilós csomag ára 6 ft. o. é.

Budapest 1885. London 1877. N. Palánán 1887.
Nagy dísz oklevél. Díszoklevél. Aranyérem.

Csik József

hatlan mesz-gyár.
BEOCSINBAN.
Központi iroda és raktár:
Budapest, V. k., Rudolf-rakpart 8. szám.

Portland-cement és vízhatlan meszét

Arjegyzék és magyarázat kívánatra s készséggel megküldetik.

Kecskemét 1872. Ujvidék 1875. Szeged 1878.
Ezüst érem. Arany érem. Erdem-érem.
Triest 1882. Arany érem.

○○○○○○○○○○
„The Gresham“
életbiztosító-társaság Londonban.

Ausztriai fiók: Bécs, Gisellastrasse 1. szám, a társaság saját házában.

Magyarországi fiók: Budapest, Ferenc József-tér 5. és 6. szám, a társaság saját házában.

A társaság vagyona 1888. június 30-án frk 102,846,222.47

Évi bevétel biztosítások és kamakból 1888. június 30-án frk 19,161,298.73

Kifizetések biztosítási és járadéki szerződéseik és visszavásárlók stb után a társaság fennállása óta (1848.) frk 205,158,040.—

A legutóbbi tizenkét hónap üzleti idő alatt a társaságnál frk 50,971,150.— értékig nyújtattak be ajánlatok, miáltal a társulat fennállása óta b-nyújtott ajánlatok összértéke frk 1561,757,690.—

Értékre megy. — Tervezetek és minden közölségi felvilágosítások az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiókok által adatk.

○○○○○○○○○○

Stoósi hidegvíz-gyógyintézet

Abauj-Torna (Azelőtt: Szepes-) megyében, a szomolnok-buttai vasuti állomás 1 órányira, messze elterülő gyönyörű fenyves-erdők mélyében, az északi szelektől tökéletesen védett, özönteli kies völgyben 2000' a tenger színe felett, páraflan levegőjű klimatikus gyógyhely; különösen: mell- s gyomorbajok, ideggyengeség, csusz és köszvény, sápkór, asthma, valamint aranyeres bántalmak és különféle női bajok stb. ellen.

Évad megnyitás május 15-én
Fürdőorvos: Dr. Czirfusz Dezső

a ki eddig a Dr. T. A. uffer egyet. ny. r. tanár kórodájában, nemkülönben Batizfalvy hidegvízgyógyintézetében működött mint orvos.

Szépen berendezett napi szobák 40 krtól 1 frt 40 krig; teljes napi ételmezés 1 frt 30 kr.; az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és Szeptember 1—30-ig tetemesen mérsékelt árak.)

Menettéri jegyek 33 1/2% árleengedéssel.
Posta: helyben; távirda állomás 1/4 óra: Szomolnok.
Kívánatra bővebb tudósításokkal, ingyen s bérmentve árjegyzékkel szolgál, valamint lakásokra megrendelést elfogad a

Fürdő kezelősége.

GRAEPEL HUGÓ
GÉPGYÁROS
MARSHALL SONS & CO. LTD
VEZÉRÜGYNÖKE

V., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46. BUDAPESTEN V., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46.
(EZELŐTT BROGLE JÓZSEF-FÉLE GYÁR).

Ajánl legkiválóbb szerkezetű konkolyválasztókat (Trieur) és gabona tisztító rostát, ugyisint legújabb rendszerű sorvetőgépeket, könnyű faju kétvasú chék-, csöves tengeri darálókat, kukorica morzsolókat, szecskavágókat, repavágókat, továbbá löhere-toklászókat, bármily gyártmányú cséplőgéphez, valamint örlőmalmok és malomberendezési gépeket, nevezetesen: gabona tisztítókat (Eureka), tarárok, malom trieurókat, hengerek, tisztosztályozó hengerek, felhordók, dara tisztító gépek és malom vasrészeket; lyukasztott rostalemezek és általában mindennemű gazdasági gépek és eszközöket legolcsóbb árakon és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Arjegyzékek bérmentve küldetnek.

ELVÁLLAL
mindennemű malom felszereléseket bármily erőhajtásra.

Lyukasztott rostalemez.

SZERSZÁMGÉPEK,
szerszámok és eszközök gépezetek, kovácsok és lakatosok számára.

Konkolyozó (Trieur). Csöves tengeri daráló. Kétvasú eke. Körfűrész. Szecskavágó. Szecskavágó. Cséplőgép. Gőzmozgony. Tisztító rosta. Gépola. Gépola. Repavágó. Malomtrieur. Örlőmalom. Fűkaszalógép. Aratógép. Szénagyűjtő. Sorvetőgép.

2479. tk.
1889.

Arverési hirdetm. kivonat.

A h.-büszörményi kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Ósz Varga Sándorné Gyémánt Rebeka mint kiskoru Varga János, Mária, Julianna és Zsuzsanna gyámnyja, végrehajtást szüvedő elleni 35 frt38 kr. tőke követelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a h.-büszörményi kir. járásbírósa) területén lévő és a h.-büszörményi 4395. szám alatti tkjvben foglalt A. L. 12172/b, 6360/a hrsz alatti ingatlanokra az árverést 311 forint 50 krtban ennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi július hó 30-ik napján délelőtt 9 órakor ezen kir. Járásbírósa tkvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 31 frt 15 krt. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt H.-Büszörményben a kir. járásbírósa telekkönyvi osztályánál 1889. évi Május hó 6-án.

D e á k
kir. aljárásbíró.